

Тыгъэгъязэм и
20-р – Урысые
Федерацием
Щынэгъончъа-
гъэмкэ
икъулыкъухэм
яофишэ
и Маф

Щынэгъончъагъэм
икъулыкъухэм
ащылажъэхэу ыкы
яветранхэу лытэнэгъэ
зыфэтшыхэрэр!

Шыусэнэхьат епхыгъэ мэ-
фэкыим — Урысыем икъэ-
ралыгъо щынэгъончъагъэкэ
къулыкъухэр зызехащагъэхэр
ильэс 100 зэрэхьурэм фэш
гуфэбэнэгъэ хэлэхэу тышьу-
фэгушо!

Ioф кыним, ау цыфхэмкэ
мехъанэшо зилем — уихэ-
гъэгу уфэлэжъэним, къэралы-
гъо узыщыпсэурэм ильэпкь
федэхэр къеуххумэнхэм яп-
хыгъэ яофишхом шушишыг-
ныгъэ фэшшогъэйоришэ.

Пшьэрэльзэу шувилэр кын-
нэу щыт, шузыфэгъэзагъэм
хэшшыкышишо фышуилен, лы-
хъужныгъэрэ пытагъэрэ шу-
хэлъын фае. Къэралыгъом
шьуаплэу къиррильхъэрэ
пшьэрэльхэр псынкэу ыкы
тэрээз эшшохыгъэнхэм шу-
зэрэфытгээпсихъагъэр мы-
зэу, мытю къажкугъэшшып-
къэжьыгъ.

Цыф лъэпкыбыэмэ ялыхко-
хэр зыщыпсэухэрэ тиреспуб-
ликэ социальне ыкы полити-
ке зыпкытыныгъэ ильясымкэ,
цыфхэр щынэгъончъау
псэунхэмкэ, йэкоц ыкы йэ-
кыб къэрал клочэ бзаджэ-
хэм ахэр ащуухумэгъэнхэм-
кэ бэ што зэшшошхырэр.

Щынэгъончъагъэм икъулы-
къухэм тихэгъэту мэхъанэу
шырьялэм мафэ къэс нахь хэ-
хьо. Адыгэим изыпкытыныгъэ,
республикэм иэкономикэрэ
исоциальнэ лъэнкырэ тапэ-
ки зэххокыныгъэшхүхэр афэ-
хуунхэм шунаэл зэрэтежуу-
гъэтэштэм тицыхэ пытэ тель.

Ныбджэгү лялпэхэр! Тыгу
кыыддеэу зэкэми тышьуфэ-
льюло Ioф мыпсынкэу жуугъэ-
цакэрэм гъехъагъэхэр щышу-
шынхэу, псауныгъэ пытэрэ
щылэкэшшурэ шуийэнхэу!

Адыгэ Республикаам и
Лышьхъэу
Къумпыйл Мурат
Адыгэ Республикаам и
Къэралыгъо Совет — Ха-
сэм и Тхаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Спортым республикэм зыщиушомбъуным анаїэ тет

Самбэ ыкы дзюдо бэнэным афытегъэпсихъэгъэ
спорт комплексэу къуаджэу Кошхаблэ щашы-
гъэр мэфэкэ шыккэм тетэу тыгъуасэ кызызла-
хыгъ. Иофхъабзэм хэлэжьагъ АР-м и Лышьхъэу
Къумпыйл Мурат, федеральне инспектор шыхъалэу
Сергей Дрокинир, Адыгэим и Къэралыгъо Совет
— Хасэм и Тхаматэ игуадзэу Ыашэ Мухъамэд,
нэмыкхэри.

Пэублэм республикэм ипа-
шэ иофхъабзэм къеклонлагъэхэм
шүфэс къарихыгъ ыкы мэхъанэ
ин зилэ псэуальзэ къуаджэм
къызэрэшьэзэуахырэр кийгэ-
тхыгъ.

— Спорт комплексим ишын
бэрэ тыпылыгъ нахь мышэмий,
едгээжэгэе яофиш зэшшотхыгъ,
— къуагъ Къумпыйл Мурат.
— Спортым республикэм зы-
щиушомбъуным тываэ тет,
ащ фэторышээрэ объектхэр
тэшхы. Мы ильясым респуб-
ликэ стадионыр, щэрыонымкэ
комплексир къызэутхыгъях.
Тапэки пшьэрэльзэу зыфдгэ-
уцужьырэр маклэп. Физкульту-
турнэ-псаунигъээр зыщаагэп-
тэрэ комплексхэм яшын лыд-
ьэктэшт. Джаш фэдэу гъен-
сэныгъэмий мэхъанэшо етэ-
ты. Еджэлаклэхэм яшын лыт-
тэгъэкуатэ.

Нэүжим Кошхэблэ районым
ипашэу Хъамырэ Заур игуущыэ
къызэрэшьхигъэшьгъэмкэ,
спорт псэуальзэхэм яшын мэхъанэшо ил, тапэкэ ныбжы-
къэхэм гъэхэгъэшхүхэр ялэн-
хэм мыш фэдэ лъэбэкхүхэр
фэторышэх.

2000-рэ ильясым котельнэ
ашын гухэлъ яэу мы объектыр
рагъэжэгъэгъ. Ау 2009-
рэ ильясым котельнэр зычэлт
псэуальзэ игъэлэжьын ипроект
ащэхъазырыгъ, ащ кыдыхэ-

лъытагъэу мы спорт еджаплэр
агъэпсийнэу унашьо ашыгъ.
«Урысыем икъыбл» зыфиорэ
программэм кыдыхэлтагъэу
тлоу зэтэт администривнэ
корпусир къызэрэлашхыа-
жыгъэм миллион 12-м ехуу
пэуягъэхъягъ. Пшьэдэкыжьэу
ыхырэмкэ гүнэпкэ гъэн-
фагъэ зилэ обществэу «Юж-
газэнерджи» зыфиорэ илэ-
пэгъу ишшуагъэклэ 2017-рэ
ильясым проектим эксперти-

квадратнэ метрэ 882,3-рэ иль.
Ащ кыдыхэлтагъэх зызы-
щагъесэшт зал иныр, нахь
цыкхуухэу тлу хъурэр, тренер-
хэм апае кабинетитлу, трена-
жернэ залитлур, нэмыкхэри.

Тренажернэ залым чээт
спорт ыэмэ-псымэхэр ыэхын
къэралыгъохэм къараашыгъэх.

зэр ыкыгъ, джаш фэдэу псэ-
ольэш-монтаж яофишэхэр зэ-
хашагъэх. Псэуальзэ ухыжын-
гъэным фэшл подряднэ орга-
низацьеу «Южгазстроим» сомэ
миллион 36-м ехуу ыгъэфедагъ.

АР-м и Лышьхъэу аужырэ
шапхъэхэм адиштэрэ спорт
псэуальзэ кыпльыхыагъ. Мыш

УФ-м и Къэралыгъо Думэ иде-
путатэу Хъасанэкью Мурат,
Сергей Дрокинир, Ыашэ Мухъамэд,
нэмыкхэри.

Мы иофхъабзэм ыуж АР-м
и Лышьхъэу къэралыгъо бюджет
учреждениеу «Цыфхэм
исоциальнэ фэло-фашэхэр
зыгъэцкэлэ Кошхэблэ зэ-
хэубэгэгъ гупчэм» eklonлагъ,
иофшээн зэригъэпсирэм зы-
шигъэгъозагъ.

Гупчэм 1987-рэ ильясым
кыщыублахъэу Ioф ешэ. Псэуаль-
зэ игъэкотыгъэ зыгъэцкэлэ
жынхэр зэришкылагъэхэр рес-
публикэм ипашхэм кыыдалыти,
ащ изэтегъэпсихъан рагъэ-
жьагъ. Ащ пае Адыгэим ипаш-
щэ УФ-м и Правительствэ и
Тхаматэ зыфигъэзагъ ыкы
объектим игъэцкэлэжын пэу-
хьашт ахьшэр къаэлкэхъягъ. 2017-рэ
ильясым гупчэм изэт-
тэгъэпсихъан аухыгъ, джаш фэ-
дэу АР-м и Лышьхъэу пшьэ-
рэльзэу къафишыгъэм диштэу
мыш къыпышыльхэ чылгэхэр
агъэдэхагъэх.

Къумпыйл Мурат гупчэм ио-
фышэхэм закынфигъазээ, къя-
оллэрэ цыфхэм яфэло-фашэхэр
зэрифшьашуашу агъэцкэлэнхэм,
ахэр зэхашыкынхэм мэхъа-
нешо зэрилэр къыуагъ.

ГҮОНЭЖЫКЬО Сэтэнай.

Сурэтхэр А. Гусевым ты-
рихыгъэх.

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

Хэти къытөфэрэр ышІэн фае

Цыфхэм яфэлө-фашизхэр нахышшоу зэшшохыгъэнхэр, тариф политикэр, ахьщэм итынкээ чыифэ атемыльныир — ахэр ыкли нэмыхи! Йоффигъохэр арых Адыгэ Республикаэм и Лышьхъэу Къумпыл Мурат ПАО-у «ТНС энерго Кубань» идиректорхэм япащэу Иван Костановым зытойклем зытегущыягъэхэр. Зэдэгущыягъум джащ фэдэу хэлэжьагь ПАО-у «ТНС энерго Кубань» зыфиорэм и Адыгэ къутамэ ипащэу Даур Вячеслав.

«Нэбгырэ пэпчь кытэфэрэл ыгьецкіэнүм мэхъянэшхо илэү щыт. Лъэнныкъо постэухэмкін ПАО-у «ТНС энерго Кубань» зыфиорэм шуагъэ хэлъэу тыдэлэжьэнүм тыфэхъазыр. Мыщ кыыхеубытэ ахъщэм итынкэ пальяхэр мыукуйгаэнхэр. Фэло-фашіэр кыыпфагъэцкілагъэмэ, аш төфэрэ ахъщэр, Io хэмъялъэу, игъом птыжын фае», — кыытуагъ Адыгэ Республика-кэм и Лышшхъэ.

Къумпыл Мурат къызэрэхи
тъэштыгъэмкіэ, мы тофым еп-
хыгъэ ведомствэ ыкін муни-
ципалитет пстэуми пшъэрыйль
афашыгъ ильэсым ыкім нэс
финанс пшъэрыйльхэу ялехэр
закэ зэшүүхыхынхэв.

Фэло-фаш!хэм атефэрэ ахъщэм итын епхыгъе Ioфеу республикэм и Лысьвхъэ зэшшуихырэм пае зэрэфэразэр Иван Костановым къытуагъ. Адыгейм ибюджет учреждениехэм элек-

тричествэмкіэ зипіальэ икығыэ
чыфэ ательэп.

Коммунальнэ предприятии-хэмрэ цыфхэмрэ ячыфэхэм япхыгъэ юфыгъом тегущылэхэ зэхжүм Күумпыл Мурат анахьэу ынаалэ зытыридзагъэр цыфхэм яфедэхэр къыдалъытэхээ, тэрэзэу зэгупшысэгъэхэ унашьохэр аштэнхэ зэрэфаары.

Адыгэ Республикаем и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

**ЕДИНАЯ
РОССИЯ**

Нэбгыри 100-м ехъу

Урысые политическэ партиеу «Единая Россия» зыфиорэм и Адыгэ шьольыр къутамэ джырэблагъэ цыфхэр ригъэблэгъагъэх. Партием иобщественнэ приемнэу Мыекъуапэ дэтым имызакъоу, чыпіэ зыгъэйорышлэжкыпли 9-ми приемнэхэр къащыззэуахыгъагъэх.

Аш имызакъо партием илъяклохэм псэүпэл койхэм тоф аашшагъ. А мафэм цыфхэр рагъэблэгъагъэх «Единэ Россием» и Адыгэ шъолъыр къутамэ и Секретарэу, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игуадзэй Ишш Мухъамед, Федерациихэмкэ Советым илъяклохэм, партием ичыпэл отделиниехэм япашхэм, партием ифракциеу АР-м и Парламент хэтым ыкъи народнэ депутатхэм ясоветхэм ядепутатхэм.

Партием и Тхъаматэу Дмитрий Медведевым и Обществен-

нэ приемнэ ипащэу Галина Петровам кызыэриуагъэмкэ, цыфэу зактыгэзгээзагъэхэр нахыбэу чыгу яаххэм, поэукэ амал тэрээ зэрямын эм япхыгъэ юфыгъохэр ары зыгъэгумэкъы-щыгъэхэр, ахьщэ ІэпыІэгъу кыыкілтэйгүйэри маклэп. Псыр кызыеум зэрар кызыфихыгъэхэм ашыщхэм гумэкыгъохэр ялэхэу къеклонгэгъа. Мы-маклэу цыфхэр псэүплэ-коммунальнэ хызметым ыкки фэтэ-рыбэ хүрэуунэхэм ягъэлжжын япхыгъэ юфхэм агъэгумэкъых. Мы мафэм алэрэу сенаторииту-

ми цыифхэр зэдьрагъэблэгть-
гъэх. Нэбгырэ 40-м ехүү ахэм
къяолагь. Нахыбэу псэүпэ-
коммунальнэ хъызметэм, пса-
уныгъэм икъеухъумэн ыкыи со-
циальнэ лъэныкъом япхыгъэ-
хэ Ioфхэр арых зыгъэгумэкы-
штыгъэхэр.

Партием илъыклохэмий, хэб-
зэ органхэмий, муниципальнэ
образованиехэмий чанэу Ioф
зэрэзэдашIэрэм ишIуагъэкэ,
цыифхэм ягумекыгъохэм яна-
хыбыэр джа чыпээм зэхэфыгъэ
зэрхэугъээр Галина Петровам
къыхигъэштыгъ.

Анахь дэгъухэм ащыщ хъугъэ

Ильэссыкіе мәфәкіхэм шыон пытәхэр зымыгъездәнену щыләр мәкіе дәд пломи хәүкүйене хөштәп. Статистикэм кызыззәригъельягъорәмкіе, аркыыр ары нахыбәм ащәфырәр. Ащ фәші мәфәкіхэм япәгъокіеу «Роскачество» Урысыем аркъау кыышыдагъэкірәм ыкіи щыуагъэкірәм идәгъүгъэ ыуплъэкіуғъ.

Гупчэ СМИ-хэм кызыэрратырэмкіэ, шыон пытэхэр кызыширыре хызметшілпіе 39-мәяркъ зефэшхъафэу 49-мәядэгъугъе зерагъешшагъ. Зефэхъысыжъеу ашыгъэмкіэ, аркъыр зидэгъүгъекіэ апе ит товареу Урысөем щыуагъыкъхэрэм ашыщ хъугъе. Фитыныгъе (лицензие) зыпыльеу Iуагъекырэ аркъхэм шапхъэхэм адимыштэу, гъебылыгъекіэ квашырыре ахэтэу агъенунэфыгъэп. Ары паклошь, процент 60 фэдизир идэгъүгъекіэ шапхъэхэмии ашъхъадекіэу, товарым идэгъугъе кызыушыхъатырэ тамыгъэр атефэу алъытагъ, адрэхэри ахэм ауж бэкіэ кыннэхэрэп. Аркъеу ауплъеклыхъэм, гуртыымкіэ лытагъеу,

зы бэшэрэбым сомэ 230 — 1550-рэ ыуас. Сомэ 230 — 775-рэ зыосэ аркъхэр ядэгъүгъекіэ лъешеу зэтемыкіэу ары зэралтыгъэр.

«Роскачество» ыуплъеклыгъеу, анахь дэгүкіэ кыыхыгъэхэм ашыщ хъугъэ Адыгейм кыышыдагъекіыре аркъеу «Майкопская» зыфиорэри. Ар тишපіхэм анахь пыутэу ашыуагъекырхэрэм ашыщ, ау шапхъэхэм лъэныкъо пстэумкі адиштэу агъенунэфыгъ. Мы аркъым зы бэшэрэбым сомэ 240 — 260-рэ ныІеп ыуасэр. Фитыныгъе зиіеу шыон пытэхэр Iуагъекырэ щапіхэм шапхъэхэм адиштэу кыыдагъекыгъе аркъ мыльбаніеу квашыгщэфын зэрэлпъекыштыр аш

кьеушыхъаты. Гүхэкъими, лицензие зимы! Эхэр ары шапхъэхми амыгыгэгумэкхэу гъэбыллыгъэкэ къыдаарьекыгъе шъон пытэхэр зытетхэр. Аш фэдэаркь нэпцлэу ильяс къэс литрэ миллион 250-рэ фэдиз Урысием щыгуагъэкыи.

Шъон пытэм сыйд идэгүйгээми, псауныгъэмкэ зэрар къызэрихьыэр хэти зыщигъэгүпшэхьүйтэп. Арэу щитми, аашкэ мэфэкхэр хэзгъяунэфыкхэмэ зышлонгъохэм фитынгъэ зилэшаплэхэм аащуяагъэкхэрэм къахахымэ зэрэнахьышур нафэ. «Роскачество» иинтернет нэккүбгъо уихьэмэ шъон пытэу шапхъэхэм адиштэхэрэм защиагъэгъозэн пльэкыышт.

ХҮҮТ НЭФСЭТ.

Янэплъэгъу рагъэкъыхэрэп

Сирием
къикыжы-
гъэ ти-
льэпкъэгъухэм
Іэпылэгъу
афэхъугъэ-
ным пае зэхащэгъэ комиссием
изичэзыу зэхэсигьо джырэблагъэ
илагъ. Ар зэрищагъ АР-м и
Премьер-министрэ ившъэрыльхэр
зыгъэцэклэрэ Наталья
Широковам.

Тиреспублике къэзыгъэзжыгъехе тильэпкъэгъухэр щылэнгъэм зэрхэгъозжыхэрэм, Ыпылэгъу афэхъугъэнхэмкэ шуягъэ къытэу зэхэшэн Йофтхъабзэу зерахъэхэрэм Шъхъэлхэо Аскэр къатегущыагь. Аш къызэриуагъэмкэ, непэрэ мафэм ехъулэу Сирием къикыжыгъэ тильэпкъэгъу нэбгырэ 700 фэдизыр Адыгейим щэпсэух. Унэгъю 29-мэ Мыiekъуапэ псэуплэ щащэфигь. Аш нэмынкэу унэ щашынэу чыгу Iахын 4 къызылэклагъэхьагь. Афыпсылэ къоджэ псэуплэм къызырых.

Зицыкылагъэхэм зэклеми ыпкэ хэмьльэу медицинэ Ыпылэгъур арагъэгъоты. Джаш фэдэу тильэпкъэгъухэр щылэнгъэм хэгъэгъозжыхыгъэнхэм фэшл республикэм щыгсэухэрэ бизнесменхэм, цыиф къызэрыклохэм шъхъадж амалэу илэм ельтыгъэу яшуягъэ арагъэкли. Тильэпкъэгъухэм мылькукэ Ыпылэгъу афэхъугъэнхэмкэ Фондэу зэхашагъэм ишлэгъэшко къэкло. Мылькоу мышт къылэклахъэрэр унагъохэм, студентхэм, кэлэеджаклохэм атырагуашэ.

сынгэ көздөгүл пәсүптәм кызын-
хуубытэрэ адыгэ чылағъоху
Пәнәхәс, Афыпсыпә, Псәй-
тыку тильәпкъеңү нәбгыри
159-рә щәпсәүх. Пәнәхәс унә
кындашыхъанәу фәаҳеү чыгу
лахь 35-рә ашыратыгъ, аш-
щыщәу пәсүплә 18-р ашыгъах
ыкылтиңхъажыгъәххәу щәп-
сәүх. Мәфхәхаблә унә щащы-
нымкә чыгулахь 87-рә Си-
рием къикыжыгъәхәм хъа-
тырәу аратыгъ. Тапәкли мы-
лофхъәбзәшлур лъагъәкlotәшт.
Комитетым итхаматә кызы-
зэрәхигъәшыгъәмкә, АР-м
ихәбзә гъәцәкәло органхәр,
Адыгейм иобщественнә орга-
низаціеҳэр зәгъусәххәу ти-
льәпкъеңүхәм ясоциальнә-
гуманитар гумәкыгъохәр зә-
шүахых. Тильәпкъеңүхәм

КИАРЭ ФАТИМ.

«Псырыкхъабэ къэлэмыр къысегаштэ»

**Икыгъэ тхъамафэм гуманитар
шIэнныгъэхэм апыль Адыгэ республикэ ин-
ститутын Хъот Замрэт итхылъыкIэу
«Джыри си Едэпсыкъоешхо сидэт»
зыфиорэм лъэтегъэуцо щыриагь.**

Мыш фэдэ 1офтхъабзэхэр ти-
республике бэрэ щызэхажэх.
Ахэр гъашэгъонэу кёнхэм пае,
къэгушыиэхэрэм къызтегущыи-
хэрэм хэшыкI фыръяэн, кы-
ралонлэн ашэн фае. Мы 1офт-
хъабзэм къыщыгушыиэхэр пэчч-
ыги ыпси хильхээз, ишош
къыуагь, гухахъо хильхуатзу яде-
лугь, хэлэжьагь.

Къеклонлагъэхэм ашыщыбэр
ежь Едэпсыкъоешхом къыдэ-
кыгъэхэу щытыгь, аш щымыщ-
хеми мы къудажэм къырыкIуа-
гъэм фэдэ хъугъэ-шагъэхэр апэ-
къекыгъэхэу къычкъыгь. Арын
фае лъэтегъэуцом къэкIуагъэхэр
зэшхэу зыкычмысигъэхэр,
цыкыкIу-цикIоу зыкыччимыкы-
жыщтыгъэхэр, сыхат зытущир
зы жыккъэшгэу зыкIекIуагъэр.
Нэпсыр афэмуюбытэу, чышиш-
хэу къызэфишырэм макъе

къэтэмыгъэ дахэм икъутамэ
а суретым хэппэ...
Замрэт итхыль шыхъе пшыным,
эпиграфын тегъэпсыхъэ-
гъэ чыплабэ хэт. Аш фэд пэ-
ублэм (пролог зыфэпшоштын фэ-
дэу) зы гүшүэхъгъэ къыщы-
хихыгь: «ПкIыхъапI, зэпымыу-
жыре пкIыхъапI...». Авторыр
щызымыгъээрэ пкIыхъапIары.
Аш къыкIельэхкэ эпиграфыр:

**«Тихъаблэ гупсэу Псырык-
хъабэ сыкырэкю, сэгүэ,
мары тиунэ сикъесэу сшо-
шызыз, сикъэлъатэш, зэкэ
мэкодыжы.**

**Ильэс 43-рэ хъугъэ Едэпсы-
къоешхор псым ычэгь за-
шыгъэр.**

**Сызымыгъяаэу пкIыхъэ-
пIэ лъэгу сферхъугъэ Псы-
рыкхъабэ къэлэмыр къы-
сегаштэ».**

— къыуагь аш. — «Къоджэ-
куаджэ нахьи сэ сикъуадж»
ауагь. Хэти ежь къызыщыхъу-
гъэ къудажэр зэкэми анах
дээгоу ельти. Адыгэ цыфым
ыныжь сид фэдизэх эхэлтэй-
хээми, «Тыда узшыщыр?» плю
узеупчыкIэ, къызыщыхъуугъэ
куаджэм ыцэ къыриошт. Аш
фэдэу Едэпсыкъоешхор бэшла-
гъэ щымыжжими, аш къызы-
хъуугъэхэм, цыкIу дэдэу къы-
дащыжыгъэхэм анэсэхъеу, узэ-
упчырэм «Едэпсыкъоешхор
ары» elo.

Училэ уимылжжынир дэй-
дэд. Тэтэрконэу жым зэри-
хэрэм уфэдэшт. Тхылтым
уеджэ хъумэ, бэ гум щызэпэ-
къекырэр. Замрэт мыш фэдэ-
лэпэлэсэнгъэ хэльими тымы-
шэу, тхыль дэгүу ытхыгь, бэмэ
агу къыгушыкIыгь. Ежь иуна-
гьо имызакью, хэдээ-хадзэу

фэр ары. Джы Замрэт итхыгъэ
ахэм къазэраххуагъэм осэ-
шхо сэ есэты.

Институтын иофишIэу
Шхъэлэхъо Дарико гүшүээр
зыратым, къуаджэу 1уагъэхъы-
гъэхэм яхыллагъэу 1офишIагъэу
щылэхэм Замрэт итхыль ари-
гэпшагь, зэрэзэтекIхэрээр къы-
уагь.

— УныбжыкIэ зыхъукIэ
гуузир нахь макIу зэхэошIэ,
— къыуагь аш. — Тыстуден-
тий Адыгэкъяалэ ашы зэхъум,
тыгушоштыгь, тхъамыкIагъоу
льэпкыым къифихырэр къид-
гурмылоу «къэлиту тиэ хүүт»
тюштэгь. ЛъэпкыцIэр къалэм
зэрилэштими гүпэ горэхэр цыф-
хэм рапхыштыгьэх.

**ШIэнныгъэлжжэу Нэхэе Тэ-
марэ** анахьэу ынаэ зытетгээр
тхылтым ижанрэ къэгъэнэф-
гэнэр ары.

къимылукIыжьеу, гүшүээр зэп-
тэумэ, къырагъэжжэжьиз, бэ
къэгушыиагъэр.

Тхыльэу цыфыбэмэ апэблэ-
хъэхэу апэрэу «Адыгэ ма-
къэм» къыхиутыгъагь. Сэри
аш мээз, мэйтоу зыфэзьга-
зэу, къэстхэу хъугъэ. Ау сид
фэдизэх зыфэбгэзэгъэми гур-
щымыкIэу, узэджэхъахэм джы-
ри къебджыкIыжьеу хъурэ тхыль-
хэм ашыщ Замрэт иофишIагъэр.
Ашкэ сиупшысэу зэгорэм къис-
лотыкIыгъагъэхэм лъэтегъэуцом
джыри сиупшырашшэлжжыгь. Къэ-
гушыиагъэхэм ашыщ горэм къы-
уагь: «Замрэт итхыль къышо-
тет суретымэ шхъэмэр нэ-
мыкI дэмийгъэми, ахэм къа-
уатэрэр икъущтгъагъэр». Ап-
терэз шыпкь. Электростанции
атупшыгъэм псыр быжкуутэу
лъэгунэм къыретупшыхэ...
ТхъамыкIэгъошхом ыхьыщ чыг

А пэублэ гүшүэхэм, нахь
тэрээзир гупшысэхэм зыкы-
рашшэки, тхылтыр гъэпсыгъэ
хъугъэ.

Лъэтегъэуцор зэхиагь ин-
ститутын литературамкэ иот-
дел. Аш иофишIэу **Агыр-
джэнэхъо Симэ** 1офтхъабзэр
зэришагь. Пэублэ гүшүэу къы-
шыгъэхэр тхылтым иавторэу Хъот
Замрэт ишылэнгъэ гьогу, иофи-
шIакIэ, итворчествэ афэгъэхы-
гъагь. Ар авторыр ишылэнгъэ
къыхэхыгъэ пычыгъохэмкэ,
сурэтхэмкэ гъекIерэгkéгъагь.

Институтын литературамкэ иот-
дел ипащэу **Щэшэ Шам-
сээт** тхылтыр щылэ зэрэхуугъэм
мэхъанэшо ритеу къэгушы-
иагъ. Адыгэ къоджэ пчыагъэм
ягукъо къызялтыкIоу иофишI-
гъэу ар зэрэштыр къыуагь.
— Тхылтыр щылэ хъугъэ, ау
зыфатхыгъэ къуаджэр щылжжэеп,

чишэ ѹнэгъуабэр танэу
къыригъэуцоуагь.

Институтын иофишIэу **Ма-
мий Русльян** гүшүээр зыра-
тый, Замрэт итхыль мэхъанэ-
шо зэриээр къыуагь.

— Сэри сащыц зичилэ щы-
мылжжыкIэхэм, къуаджэ зимылжжы-
хэм, Шэбэнхъаблэу хичкэг-
хуугъэм сиузыщыхъуугь, — къы-
уагь аш. — Адыгэм къинэу
пэкIекыгъэр бэ, тэ, адыгэхэм,
Кавказ заом ыуж анах тхъа-
мыкIагъоу къытэхуулагъэр къо-
дже пчыагъэр псычэгь зэр-
шыгъэр ары. Мы хъугъэ-шагъэм
фэгъэхыгъэу щэшэ Казбеки
Пэнэшь Сэфэри иофишIагъэр
ялх. Анахыбэ зытхыгъэр Сэ-

— Новеллэмэ, рассказмэ,
повестмэ зыфэхыштыр зэхэ-
фыгъохкай. Гукъэхыжжыр ары
жанрэу ар зыхахъэрэр. Сид
жанрэм итими, иофишIошо зы-
льэпсэ иофишIагъэу щыт тхыльыр.

— Уахтэу тэзхэтымкэ ти-
лъэпкь къэбар түүгъоижжын
фаеу щыт. Замрэт иофишIошо
ишигъагь. Сэ Едэпсыкъоешхом
сүдэхъагъэр, сиэштэгъэу щыт-
тэп, ау сицилэм фэдэу сиу-
мэхъызэ тхылтым седжагъ.
Лъэпкь гупшысакIэ чылу цыфху-
хэмкэ зэтэгъэупкIагъэу хэсэлтэгъагь.
Лъэпкь къэбарын узэргүшхон
пльэкын иофишIагъэу тхыльыр
хэуцагь. Тыльэпкь тэ-
и, нэмыкI лъэпкхэм такы-

хагъэштыгъэу тэо, ау та-
кызэрахагъэштыгъэр къатро-
рэп. Тхылтым иаужырэ сатыр-
хэм псыр къеагъэр къауатэ.
Ар зэрэлэпкьэу къытэхуулэн
ылъэкIыщт, — къыуагь шэ-
нтыгъэлжжэу Унэрэкъо Рае.

Цүекъо Нэфсэт зичилэ 1уа-
гъэхкэхэм ашыщ. Зэрэчы-
лэп, ау агъкошыгъэ унагъо-
хэм ежь иунаху ахэфагь. Аш
игукахъэхэм гүшэузыбэ ахэ-
лтыгь. Чэмэу ашжэхыгъэр
къэхъе къес цыф зыдэмисыж-
щагум къызэрэхжыштыгъэр,
хъэмрэ чэтүүмрэ щагу нэхэм
зерафыдэмисыштыгъэрэх, Нэф-
сэт ышнахыжь ыкъоу къулы-
къум къикIыжжырэр янэхъ-
яятэхъэм адэжь къызекуаллэм,
уни бгагы зыдэмитыж щагу
къызэрэхжыгъэр... бэ гур
зыфызэу тхылтым Нэфсэт ыгу
къыгъэхжыгъэр.

Етланэ къэгүшыагъэр шэны-
гээжхэу **Хъуажь Нуриет**,
ЕмыкI Нурджан, Едыж **Ба-
тырай**, Мэшфэншу Нэдждэт.

Журналэу «Зэкъошнгъэм»
иредэктэру **Сихъу Фатимэ** алэ
1офишIагъэм еджагъэхэм ашыщ,
журналын къыхиутигь. Тхылтыр
Пэнэшь Сэфэри иофишIагъэхэм,
мы тхъамыкIагъом ехыллагъэу
ащ къыуатэхъэрэм аригэпшагь,
Замрэт мы 1офишIом нэмыкI
льэнхыкIэ къызэреклонлагъэр
къыуагь. Искусствэм иофишI-
шэхэм яхыллагъэу журналын
икъыдэхкэ пэпчь Замрэт
иофишIагъэ къызэрэхжытээр,
«Къэхъугь, щыагь, мы ролыр
къышыгь, мы орэдир къыуагь»
ымылоу, гъашэгъонэу ахэр зэ-
ригъэпсихэрэх Фатимэ къыхи-
гээштэгь.

— Нахь лъэххэм хъыбэхъэм
яшшошхэр къыдамылтытэу посү-
хэу къыххэй. Аш фэд адыгэ
къудажхэм къяхуулагъэри.
Лъэпкыим ишлонгъоныгъэ къэ-
зыуухъумэн а лъэхъаным къыхх-
кыгъэхэп. Дунаим ехыжжыгъэ-
хэри, къэнагъэхэри къыпфэрэ-
зэштых, Замрэт, — къыуагь
Хъаудэхъо Шыхъамызэ.

Хъот Заур Замрэт 1оф диш-
агь.

— Замрэт цыф гъашэгъон,
творческе гупшысакIэм игы-
сэу 1офишIекIошху, сид фэдэ
1оф фежагъэм, гъунэм ни-
гээсэу егъэцакIэ. Культурэм,
искусствэм яофишIагъэхэр къы-
зэриэтижжырэм осэшхо ил,
тхъаеэгэпсэу, — къыуагь Заур.

Нэүжум Замрэт икъоджэху-
хэр къэгушыагъэх. Ахэм ашыщ
Хъахьу Рэшьцэ, **Агырджэнэхъ-
къо Саниет**, **Хъатхъоху Ада-
мэ**, **Хъатхъоху Рэшьцэ**, **Лы-
мышхэхъо Рэмэзанэ** ыкIи нэ-
мыкIхэр.

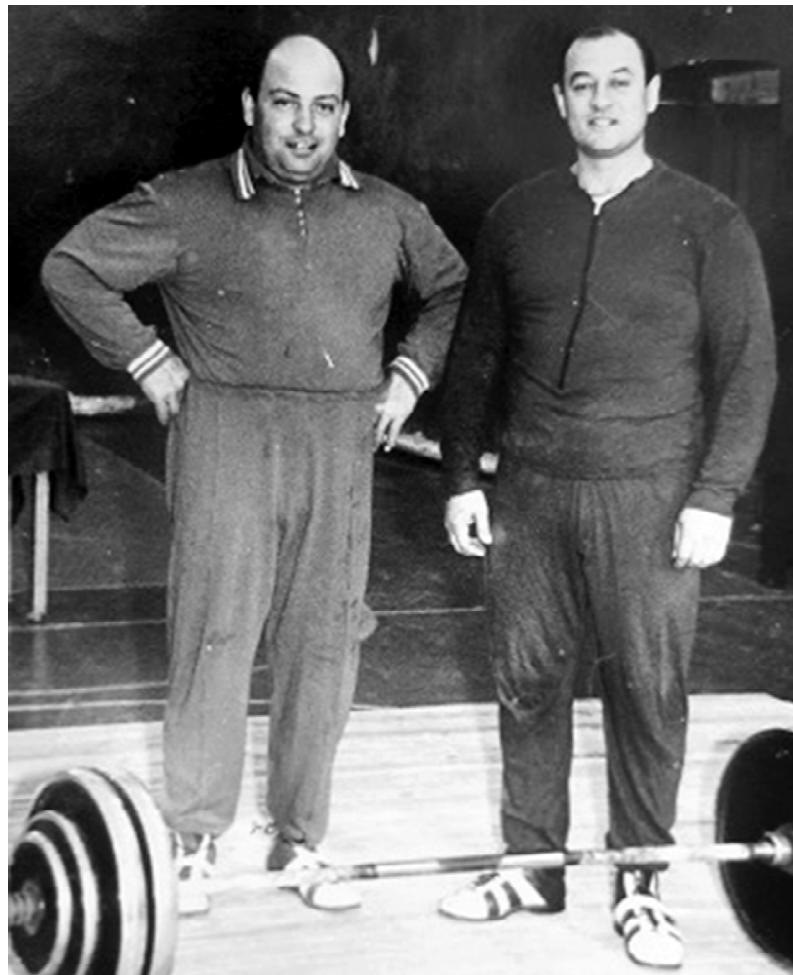
— Тыкъызэкошхыжжым зы-
урамын тышыпсэунэу едэпсы-
кьошхохэмкэ тэзэрэтигъэ-
тэхшхагъэм, сэ сишишхыкIэ,
чылэу тыкъеяланэ. НыжжыкIэу
Адыгэкъяалэ къыдэхъуагъэх-
хэмкИ, ныжж зиIэу Едэпсы-
кьошхом къикIыжжыгъэхэмкИ
тхылтым мэхъанэшхо ил, аш-
кIэ жи кIи Замрэт фэрэзэшт.
— къыуагь Агырджэнэхъо Саниет.

— Ильэс 18 сиынжъэу чы-
лэм сицкыдэхкэгь. Аш къыщ-
гэхжагъэуэ Мыеккуалэ сицэ-
псэу, ау пкIыхъапIэхкэ спъэг-
туэр Едэпсыкъоешхор ары, егъ-
шэмиси Мыеккуалэ спъэгъуугъэп,
— къыуагь Хъахьу Рэшьцэ.

Къэгушыагъэ пэпчь **Хъот**
Замрэт тхэнхэмкэ илэпэлэс-
нэгъэ къыхигъэшгэй, тхэн зэри-
лэхкыищтэр къыуагь, джыри
тхылтымкэхэмкэ цыфхэр ыгъэ-
гушонхэу ельэгъуэх.

СИХЪУ Гошнагъу.

ЦЫФЫМРЭ ГЬАШПЭМРЭ

ШІЭЖЬЫР ЩЫЛЭНҮҮГҮЭМ КҮҮПКҮҮРЭКҮ

Сэ кызызэрсшошырэмкэ, чылам дэс спортсменхэр дэгью ошынштыгъэхэр, ишушлагээ зыгъэлъапшэхэр ары Аслын иостыгъэ непэ зымыгъяасэхэр. Ар шылыкъе, пчыхъэ зэрэхьоу спортзалым иостыгъэхэр маблэх, кілэлактэхэм спортымкэ яшэнүүгъэхэм ахагъахь, ар тэркэ гушуагьо. Нэгъой Мурат аш ыгъесагъэхэм ашыщ. А тренерхэм алэ зэклэдзагъэу къоджэдэс кілэлцыкхэр хылээтийн фагасэх, республикэм щыкорэ зэнэкъокуухэм ахэлажъях, хагъэунэфыкырэ чылэхэри къащаахь.

Ильэс къэс республикэм испорт комитет атлетике онтэгумкэ Аслын ыцлэхэд Улаан энэкъокуухэр щызэхечэх. Аш Адыгейим спортсменхэр хэлажъях. Зэнэкъокуухэр зауххэкэ, Аслын иныбджэгъухэри, иоф дэзышлагъэхэри кызыщихъугъэу зыщаплугъэ щагум кызыщизэрэгчоихъеш, игугу дахэкі ашы, ягууцкыжхэр къаудатэх.

Тичылактэхэм чылэхэри тарихъ тхаклоу (летописцэ) Нэфыш Къэзээтэу «Адыгэ макъэм» къыхиутыгъэ (21. 02. 2004-рэ ильэс) «Лик Победы» зыфиорэ статьям къыщетхэ: «Спортым цыф льэлкым егъашшэм хэлтэгъэ шүгчээр къегъельягъо» зэралорэр шылыпкъэмэ, тренерир алэрэ просветительхэм афэд. Ахэм ялофшагъэ ихъатыркэ спортыр цыф жъугъэмэ яшыненгъэ хэхъэ мэхъэнэ льэлсэ пытэ шлагъо щылактэхэм шицгэцаклэ. Спортыр цыфым ишыненгъ, иухумакл, ипсхыхакл, ицыфигъэ шэн-зеклактэхэмкэ кышихъапэ, охтэ лыеу кыфыдафэрэр зэрэхьшитымки, ишыненгъи нахь икъю хэлэжъенимкэ ишыненгъу.

Зы мафэ горэм Аслын хэку сымэджэштим чэлъеу сыйлыкогъяа. Палатэм сыйычхэйм кыиспэгъокыгъ, іаплі зэттэхийгъ.

Заудин, кысэлээрэ врачам ытуагъэу непэ зэхэсхыгъэр гэшшэгъоны, ау къэбарыр сиошь хууягъэп ыкы хууцтэп, — ытуагъ Аслын.

— Сыда ытуагъэр? — сиуи сыйзеупчым, кысиуагъэп.

Нэжүм мэфитукэ Аслын иофхэр дээ къехъухи 1983-рэ ильэсэм щилэ мазэм и 9-м идунаи хууягъигъ, къоджэдэхэм ар льешэу гукаа ашыхъуг.

Непэ дэгүмэ анахь дэгүүжхэу Адыгейим испорт щылактэ

ынапхэхэр ыкы алерхэу зэрэднаау тязыгъешлагъэхэр Я. Ко-

блыр, М. Чыржыныр, Хъэлээ

зэшхэу Арамбайрэ Хъамидрэ, М. Хъуажыр, В. Невзоровыр, М. Хъасанэхэр, нэмыкхэр арых. Спорт гэхэгъэхэм ялахышу ахишыхъагаа сичылэгъо хыльээтийнмээ тренерэр, судяа Пшыкъянэ Аслын. Аш ыгъесагъэхэу Күфэнэ Айса, Лэхъусэхъ Славик, Аджыр Алик, Симболэт Арамбай, Симболэт Валерэ, нэмыкхэр щытхууцэхэр къахыхэу Адыгейим, Краснодар краим, фэшхъафхэм язэнэкъокуухэм ахэлажъэштэгъэх. Непэ Пшыкъянэр тхэмтыжьими, ыгъесэгъэхэ кэлэ шырытмэ иоф лягъэхкяа.

Пшыкъянэм ишхъэгъусэгъэ Майе игууцкыжхэм ыкы зэнэкъокуур зэреклокыгъэм тащегъэгъузэ:

«Фэдэу къабзэу, дахэу пкыншъол сыйуклагъэп» А. Пшыкъянэм къыралай эхэрэ зэхэтхыгъ. Аш ишыненгъэ шу ыльэгъурэ иофым ритигъ. Сымэдже

щим гольын фаеу, врачам къытхыгъэр иджыбэ ильэу кла

лэхэр хылууши ющэгъагъэх,

игущыэ кыгъэшшыкъэжын пае. Пшыкъянэ Аслын шүкүлэ

игугуу зэрэшшырэр къихъашт ильэсэм ишылэ мазэ и 9-м ильэс 35-рэ хууцт. Ыгъешшагъэр

42-рэ. Цыфым щыненгъзу Алахыым къырлтырэр мэктэ дэд, ау шэжжыри къытитигъ, аш щыненгъи ишьуаш хэль. А. Пшыкъянэм фэгъэхъигъэ шэжжэ зэнэкъокуу мы ильэсэм Улаанэ щылактэхэм нэбгырэ 74-рэ хэлэжъагъ.

Зэнэкъокуур къызэуихыгъ Красногвардейскэ район адми

нистрацием ипащэ иапэрэ гуадзэу Александр Коротких. Гущыэ фабэхэмкэ закыни

блыр чылэхэри къаудахыгъэх. Улапэмэ алэрэ чылэхэу 2 (Дэхьумэ Русльян, Бгошэ Ахъад), ашэнэрэ чылэхэу зы (Нэгъой Астемир) къаудахыгъ.

Мыш фэдэ шэжжэ мафхэм ахэлажъэхэрэм сафэрэз. Гущыэ фабэу къаудахырэр сцыгупшэхэрэл. Мьеекуулэ къыкыгъэхъа Джарымэхъ Юсыф кыыгъаагъ: «Насыпышоу зысэлтыгъэхъы Пшыкъянэ Аслынэр сэрыре тызэрэшэу зэрэштэгъэмкэ». Хъуажь Мэджидэ льтэнэгъэу къытфиширэмкэ тэгээгушо. Тхэм гъэрэтийр! Тренерхэм Хъуажым къылэжъигъэ уасэу фашыэрэ тинэрьльгээгу. Зэнэкъокуу зэлкэгъу къэс, цыфырэ Пшыкъянэр шынштигъэмэ зы хууцтэгъэ гэшшэгъон горэ кэлэ къамыуатзу хуурэп.

Мызэгъогум Мьеекуулэ къыкыгъэ тренерэр Алексей Красновым, Виктор Вороновым, нэмыкхэм нэпээпль сурэтхэр къысфахыгъэх. Ари гуфэбэныгъэ шэжжэ, ильэс 35-м айыгъигъ. Сцыгупшээрэп 2009-рэ ильэсэм Брагунэ Вячеслав (Тхэм джэнэт къырет) сотовэ телефон анахь клаалу турнирим хэлажъэрэм къызэрэтийгъээр. Сафэрэз Пшыкъянэм иоф кэлакло фэхъууцэхъэу Нэгъой Муратэр Бгошэ Тимурэр. Мыхэм сабийхэр спортым хашх, зэнэкъокуухэм ахагъэлажъях, сэри гущыэ фабэхэмкэ.

ПШЫКЪЯНЭ Май.

Сурэтхэм архихэр: А. Пшыкъянэм С. Тулуджанэр; сэмэгумкэ къебжэжъэныш, А. Пшыкъянэр яплэнэрэу щит; А. Пшыкъянэр ыкы спортымхэр.

«Адыгэ макъэм» 2002-рэ ильэсэм шышхъэу и 15-м Ожъ Заудин къытхыгъагь: «Сишээгъу дэдэу Пшыкъянэ Аслын ильэс 42-рэ хууным бэл илэжэгъэр идунаи зехъожым. Тхэм джэнэт къырет. Бэрэсигуу къэкы Аслын кілэ дэдэу ижонэмс шылыкъе зэрэхъугъэр, ыпсэ инурэ зэрэхъосагъэр. Аслынэр сэрыре алэрэ классым тянхэм тыкъащгъагь. Тэри а мафэм дунаир тфэмхъужуу тигушоштыгъ. Аслын эзэнбдэгжэгъу штыгъ, тидэ тыкъуащэми тызкыыгъоу, тызэрэмтэгъумэ тызэфээзшэу тыхъэгъигъ.

Аслын икісагъ зэджэрэ тхылхэр къытхынхъяа, аш ытшэшэу ригушоштыгъ. «Тхылхэм сямдэжэн слъекыищтэп, ахэр ятлонэр шыэгъуухэу сэлтийтэх, тхылхэр ары шхъэр зыгъэбаиэр», — ытшыгъе аш. Ар цыф шлагъоу, халалэу, гузэжъогу хэфагъэр ыпэ кызыифэккэ, посемыблэжъэр аш зэрэдэлэштим пытлыгъ. Иофшаклэ къоджэдэхэм агъашлагъоштыгъ, икісагъэр иофуу ригэжъагъэр ытшыхуухэу нэмыкх иоф пыхынхуу, зыщытхууужыныри льшэшэу иджэгъуагъ.

Аслын Улээгэ гурит еджа-пэр 1961-рэ ильэсэм къызэхъум, Мьеекуулэ дэт медучилищм чэхъэгъагь, нэужым Батуми дээ къулыкъур щи-хыгъигъ. Къулыкъуу ужым къалэу Волгоград кли, физкультурэмэр спортымрэккэ институтын чэхъагъ. 1969-рэ ильэсэм диплом плтыжъкэ къу-хыгъагъу Ленинград аспирантурэм агъэхъонуу къельэгъагъагъ, ау Аслын икъоджэ гу-псэу Улапэ къытхызэжъигъ. А мэфэ дэдэн ныбдэгжэгъум дэжь синэс, иоф щишненуу чылэр къызэрхихыгъэмкэ, диплом плтыжъымкэ сиғэшшыуагъ.

Еджаплэм ипащэу Къумпил Юрэрэ Аслынэр хыльээтийнмкэ секции къудажэм кызызэуахынхуу зэдэштагъ. Къебарыр кілэеджаклохэм зызехъам, гушуагъагъ. Ильэсихим къыклоц секцием Аслын нэбгырэ шынфэдиз щигъэхъазырыгъ.

Лыр къэлъэпштэ?

Бразилием лэу къытищэрэм бгъэфедэ мыхущт веществовохэу былымхэм арагъэшхыхэрэр къызэрэхагъотагъэр шэклогъум ыгузэгүхэм адэжь Россельхознадзорым къыуагъ. Аш къыхэкэу лэу тихэгъэтуу къыращэрэр тыгъэгъазэм къыщегъэжъагъеу нахь макэ ашыгъ. Былымылыр зыфэдизыгъэм фэдэу къихъэ зыхъужыщт уахътэр гъэнэфагъеу къыонэу зими ышаэрэп.

Экспертхэр юфыгъом егъэгумэкъых, лыр анахын бэу къызыщтэфыщтыгъэ Бразилием аш ипчыагъэ къыщыклагъеу къытэкигъахъеу зыргижъекэ лым ышаса посынкэу къыдэклоеням тещыныхъех.

Хэгъэгумкэ Лъэпкэ сатыу ассоциацием ипащэу Вадим Зайковым ахэм адьригаштэрэп, лым ышаса бэу хэмыхъонэу аш ельтэ. Непэрэ лъэхъаным лы килограммым сомишъе заулэ лътэтэ, аш ышаса джыри къызаалтыкэ, зыщфын зымылъекштхэр нахыб. Цыфхэм япсаунгъэ зыпкэ итынымкэ былымылэу ашхырэм ишыуагъе къекло. Щэ къабзи, лы къабзи, халыгъу тэрээти тымыгъэфедэхъе зыхъукэ, тъянэситыр гъэнэфагъе. Обществэм ипсаунгъэ къэралыгъор ары зипшъэрлыр. Аш къыщфыре шхыныгъохэр къабзэхэм лыпльэнным тышыгугыщт.

Ешъуагъэр агъэпшынэшт

Ешъуагъэхэу автобусхэм, мэшюокухэм, самолетхэм хял-балыкъ къащызыштыхэрэр нахыбэ мэхъух. Ахэм пассажирхэр агъэгумэкъых, апэбанэх, гущыэ мыхунхэр аралох.

Чышхъашьом щызеклорэ транспортыр арымэ аш фэдэ зыщыхъурэр къэбгэуцуныш, салоным ибгээкын пльэкыщт, полицием иофышишэхэм укъяджэныш, юфыр зэхябгэфыщт. Ау ошьогум итэу быбыхэрэм аш фэдэ амал яэп.

Зэршьуагъэм къыхэкэу общественнэ транспортим исэу хэбзэгъэуцугъэу щылхэр зыукъогъэ цыфхэм тикээралыгъокэ апэрэу мигъэ уголовнэ юф къыфыззэухыгъагъ. Израиль быбыре хуульфыгъэ утэшьуагъеу ильэс 50 зыныбжым самолетым итчэ ошьогум итэу къыуимыхъим мыхуннэу уцуу, салоным къидисхэмэ экипажми кын аригъэлэгъуугъ.

Гъашэм къыхэхъухъэрэ хууль-шлагъэхэм ялътыгъэу тизаконхэм зэхъокыныгъэхэр афашых. Ешъуагъэу самолетым исэу имыфешуашэу зекхэрэм джы уголовнэ пшъэдэкыжь арагъэхъыээ ашыщт, а хабзэм куачэ илэ хуульгэ. Аш къышено авиаилинихэм яофышишэхэм зизэрар къеклорэ пассажир ешъуагъэхэр самолетхэм ясалонхэм къара-мигъэхъанхэ фитхэу. Хабзэр зэ нахь мыхуми ешъуагъэу зыукъохэрэ пассажирхэр джы «списке шуцэм» хатхэштых, нэужум ахэр самолетхэм арагъэтыхсъащтхэ.

Уншуваклер аштагъэми, ешъуагъэхэм афэгъэхъыгъэ лъэнэкью зырыхэр къыдальтынхэу хуульгэ. Зыдэжъэгъэ чылпэмынэу самолетым нэмийк транспорт щымылэмэ, лэклиб къэралыгъо щылагъэу Урысын къеэзэжъимэ, тихэгъэтуу рагъэкыгъэу зыдэшыщтим мэклюжымэ, сымаджку, нэмийк къэралыгъо къыщызэригъээзэнхэу макломз, сэктатныгъэ зинэ цыфхэм игүсэу, илэпилэгъо дэкломз, цыфхир ешъуагъэми, салоным ибгээкы хууштэп.

**Къэзигъэхъазыгъыгъэр
ШЬАУКЬО Аслъангутащ.**

КъБР-м Къыратхыкы

Зыгъэпсэфыпш къизэуахыгъ

Иошхъэмэфэ районным джырэблагъэ зыгъэпсэфыпш парк къыщызэуахыгъ. Партиеу «Единэ Россиям» ипроектэу «Къэлэ цыклюхэм языгъэпсэфыпшэхъэр» зыфиорэм къыдыхэлтыгъеу ар гъэцклагъэ хуульгэ.

Паркым чыг зэмилеуухыгъо 850-рэ фэдиз дагъэтыхсъаагъ. Ахэм пыс зэраклагъэхъоштхэр зэтэргээлэхъаагъэх, къэзигъэ-нэфыщтхэр, тетыххаплэхъэр да-гъэуцагъэх, сэктатныгъэ зиэхэм ящыклагъэхъэри къыдальтыгъэх.

Зыгъэпсэфыпш икъызэхъын хэлэжъагъэх УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Марьяш Иринэ, иошхъэмэфэ район администрацием ипащэу Зад-

лиханов Къаншъаубый, къэлэ администрациемрэ чылпэ гъэлорышлэхэмэр ялашхэр, къэлэ-еджаклохэр, къэлэдэсхэр.

Залиханов Къаншъаубый къеклолагъэхэм шүфэс къарихыгъ ыкчи къыхигъэшыгъ паркыр зызэтэргээлэхъем аш цыфхыбэ къакло зэрэхуугъэр. Мы юфым изэшохынкэ юф-шэпшэ 28-м ялэжъаклохэр лэ-пыэгъу къафэхъуугъэх. Зыгъэ-

псэфыпш ашы зэхъум цыфхэм яеплъыкэхъэри къыдалты-

тагъэх. Социальнэ мэхъанэ зинэ юф дахэр зэрагъэцэкагъэмкэ

партиеу «Единэ Россиям» лъэшэу фэрэзэх.

Марьяш Иринэ мы юфыгъор зэрээшүаагъэхэм лъэшэу зэригъэрэзагъэр къыхигъэшыгъ. Аш рэзэнгыгъэ гущылхэр апи-гъохыгъэх къэлэ администрацием, паркым изэтгэлэхъан фэгээзэгъэхэм ыкчи зичыгу шу зыльэгъуухэу, зиах аш хэштэхыгъэхъэх.

Марьяш Иринэ, Залиханов Къаншъаубый, Тырнауз къэлэ администрацием ипащэу Джаплуев Руслан лентэ пльэжхыр зызэлауплэ нэуж къеклолагъэх паркым рагъэблэгъагъэх.

Къайсын Кулиевым ыцэ зыхырэ культурэм и Унэ иартистхэм зэхахъэр къагъэдэхагъ.

**ТАРИМ
Алиса.**

Иошхъэмэфэ районным иадминистрации ипресс-къулыкъу иофыши.

АШ ФЭДИ МЭХЬУ

Тыим иосыет

Къуджэм дэсигт унэльо фэшыгъээ къэлэ закъо нахь имылэу. А къо закъор лъэшэу утешуагъэу, янэ-ятэмэ ямыдэуухъэу хуульгэ. Ар лъэшэу ашошхакло бэрэ еушынгъэх, ельэуугъэх, ау ишуагъе къэкуагъэп. Унэльо фэшыгъээм ишылаклэ къыщыкэу фэжъагъ, юф зышэнэу унагъом исыгъээ закъор армэгүй. Нымрэ тымрэ яэгъээ мылхуу тээкүм ренэу хэкы, зыпра-рэми къыхигъахъорэп. Мифэ горэм лыжъым ыкчи гъэсэпэхъэдэ дишыгъ, акыл зыхихын гущылабэ риуагъ. Ахэм ауух лыжъым ыкчи осыетищ къы-фишыгъигъ.

Бзыльфыгъэм ыдэжь псэлхыхъо узылкохъэ, пчэдыхъжым жээу кло, къэмийтэджижъээ, ешъуакло узылкохъэ, жээу уаххыхын, ешъонир ыкчиэм фэкгуагъэу кло, ахьщэ къэпхынэу карт уешлэн

хуумэ, анахь ешлаклом деш, — къыриуагъ.

Охтэ шүкляе тешлагъэу тыр лягъэ. Ятэ зэлпэ, къом ыгу къэкыжъыгъ осыетищуу къыфишыгъигъагъэр. Ахэр шыпкъэмэ зэригъэшэнэу икъэшэн дэжь пчэдыхъжым жээу куагъэ. Унэм къи-кыгъэ шүшашъэм ышыхаац бзыу бын хэбыхыгъигъэм фэдэу зээхыхъэ, краскэ-помадэу зызэригъэлэгъэм лым фэдэу ынэгүшүхээ зэлтиубыгъ. А зэкэ зельэгъум, клалэм ыгу лае къэхъугъ, зыфежж щымылэу къылукъигъыгъ.

Үльэгъугъээм ыгу ыгъэпагъэу куагъэ ешъуаклом адэжь. Купэу зыххыхааэм яоф дэгъу, нэбгырэ түүрүйтлоу иэутэ ашызэ мэкуох, зым ышыхаа столым тель, адрем ышыхаа лагъэм ильэу чынепырх ёо. Ахэр зельэгъум, анахь лъэшэу ыгу къэкодыгъ, губжыгъэ, «Хүнээп ар» ыгуу, карт ешлэгээр адэжь куагъэ. Тутын ыгъом къыхэмийтэжъэу, ашыхаа хэгъэнагъеу карт ешлэх. Анахь ешлаклом дешлэнэу тээсигъэ. Нэгъэ-уплэпэгъу имыфуу ахьщэ тээкло ыныгъыр шүүхыгъ. Аш ыгу къыниутыгъэу пчээр къыуухи унэм къызекъыгъым,

пчэшхъаум зы лы шьюй-циые тхамыкэ горэ ысэу лялоу ыклагъ. Жыгъэй тээкло иджыбэ къинэжыгъээр ритыгъ ыкчи еупчыгъ «Ухэт о?» ыгуу. Лым къириуагъ:

— Сэри зэгорэм ош сыфэдагъ, фэшыгъэмэ сащыгъ, ау джары карт ешлэним, ешъоным къысфахыгъэр. Зэкэ сиээр сүшахыгъ, сүшурашуугъ, джы сүлжээлүү сүкъэнагъ.

Джаш дэжжийн ятэ къыригъэгъэ осыетищыр калэм ыгу къэкыжъыгъ ыкчи Тхээ ыгууагъ аш нахьыбэ арэ-үтэу хэмэтийжъинэу.

Пкэнчъэу ольхъо

Чэцым Ахьмэд иунэ тигъуакло къихъагъ. Мэкъэ тээкло-шъоклюхэр зэ-

хихыгъэх, ау хъатэу гумэкыгъэп. Етлани макъэр нахь лъэш къызэхъум, Ахьмэд шъххахызэ къэтэджыгъ, остыгъэр зыхгэжанэм, ыгучэ изыгъ: джэхэшшо гузэгум лалмэкъышо горэ ыыгъэу тигъуакло ит. Ахьмэд лыгъэ къызхигъафи, зэрэштагъэр къызхимыгъэшэу тигъуаклом еупчыгъ:

— Сыда узлыхъурэр? Зи мыш ибгъот щылхэр, ауҗыпкъэм сэ мэфэ нэфэу сисыш, зыпари изгъуатэрэп, о сид чэш мэзахэм бъотынэу узшугуугъэрэ?

Тигъуакло лъэшэу шошгэшэгъонэу заулэрэ бысымым къеплъыгъ, етлана къикыжъынэу къызэхъэжъым, Ахьмэд къеджагъ:

— Пчээр къибгээсэжынэу зыщыгъэгъупш!

Тигъуаклом лъэшэу шошгэшэгъонэу Ахьмэд къырео:

— Пчээр къизгъэсэжынэу къысэоо уилэ тээкло зыпари къэссымыгъанэу зэрэсхырэм пае.

Хъодэ Сэфэр.

